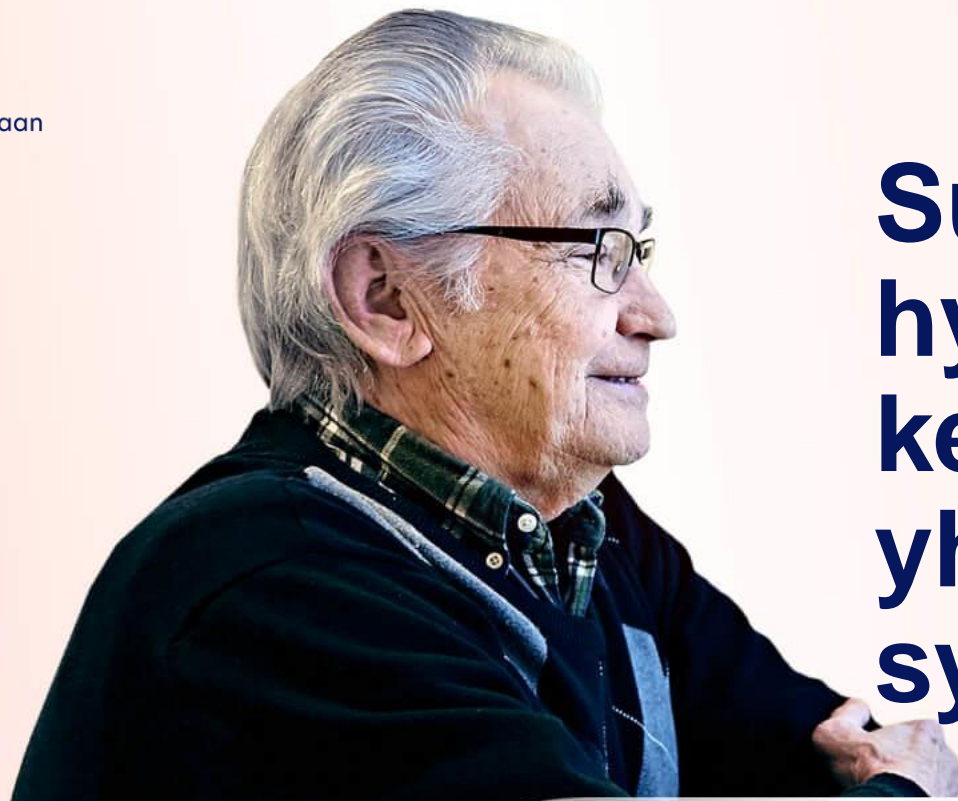

Pohde

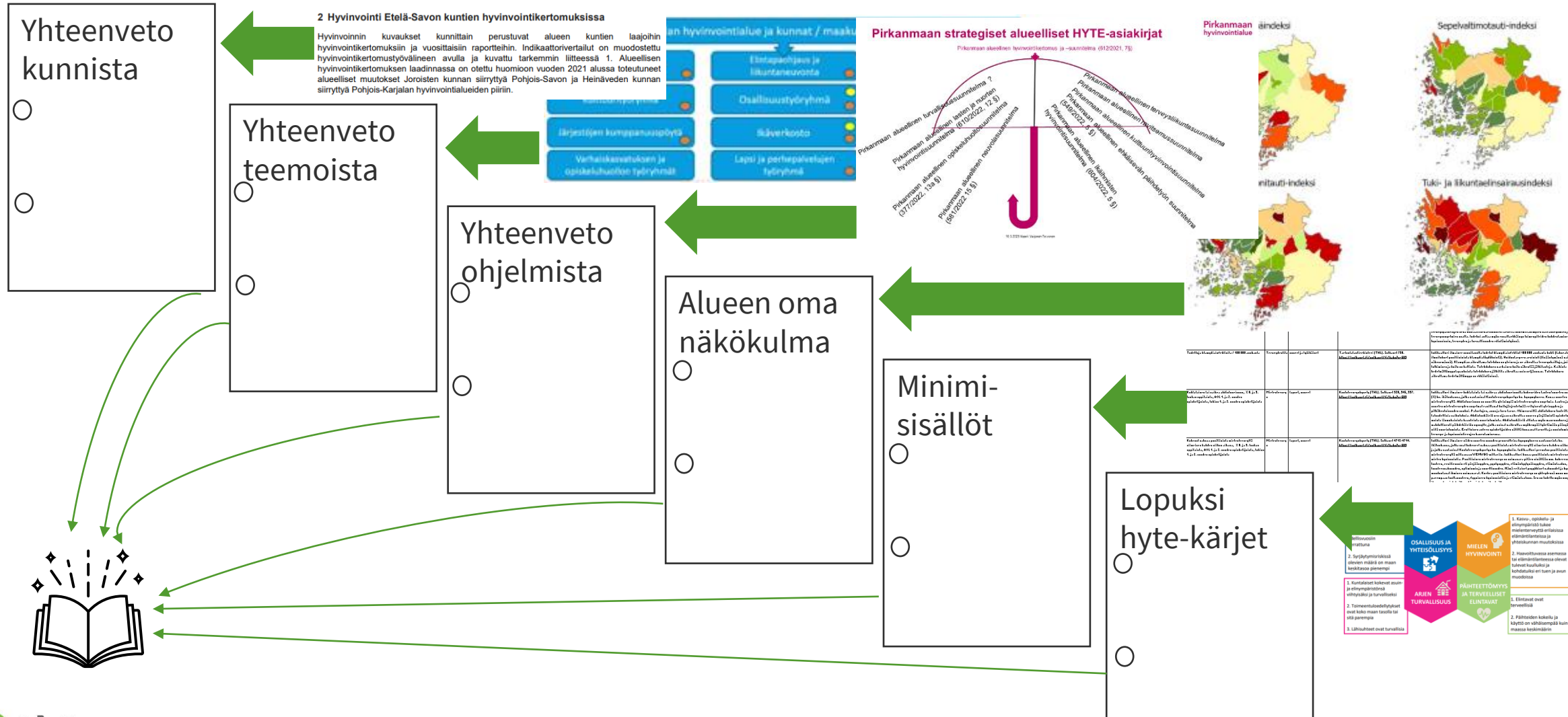
Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Suunnitelma hyvinvointi- kertomusten yhteisvalmistelusta syksyllä 2024

Sanna Salmela
Hyvinvoinnin edistämisen päällikkö
Pohde
15.8.2024

Hyvinvointikertomus rakentuu eri toimijoiden tuottamista materiaaleista

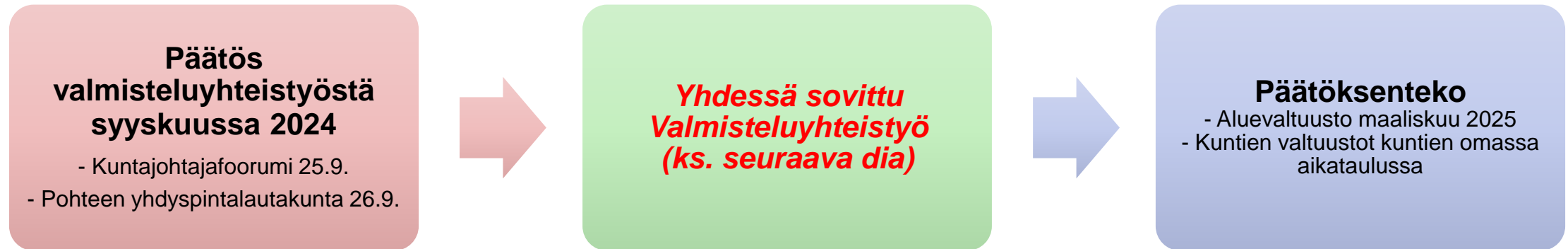

Kysymys 1: Millaista valmisteluprosessia esitämme Pohteen ja kuntien johdolle ja yhdyspintalautakunnalle?

Yleisen valmisteluprosessin hahmottelua, versio 0.2, 14.8.2024

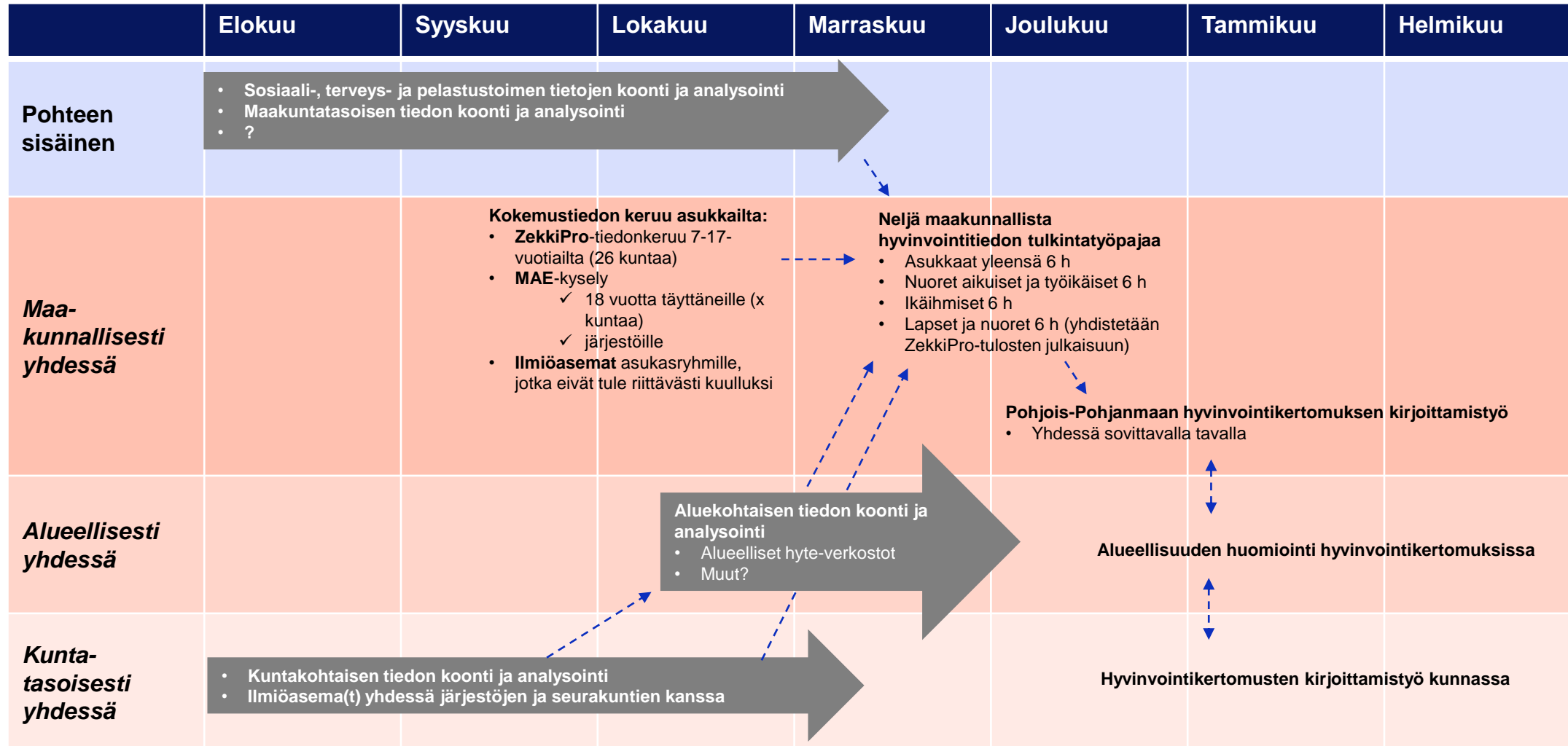
Miten suunnittelemme valmisteluyhteistyön?

1. Oukan hyte-tilannekuvatyöryhmä 8.8. ja palaveri Pirjo Nikulan kanssa 12.8.
2. Raahen hyte-ryhmä 12.8.
3. Pohteen YOH-palvelualueen hyte-tiimi 13.8.
4. Nivalan hyte-ryhmä 14.8.
5. Järjestöyhteistyöryhmä Jyry 15.8.
6. Hyvinvoinnin edistämisen yhteistyöryhmä Hyry 15.8. → Alueellinen edustus kuudesta kunnasta
7. Pohteen järjestämisjohtaja 26.8.
8. POPhyte-hyvinvointijohtamisen katsaus 27.8. → Edustus 30 kunnasta
9. Pohteen järjestämistoimintojen johtoryhmä 30.8.

Valmisteluprosessin toteutus: Elokuusta 2024 helmikuuhun 2025

*Yritykset?
Muut toimijat?*

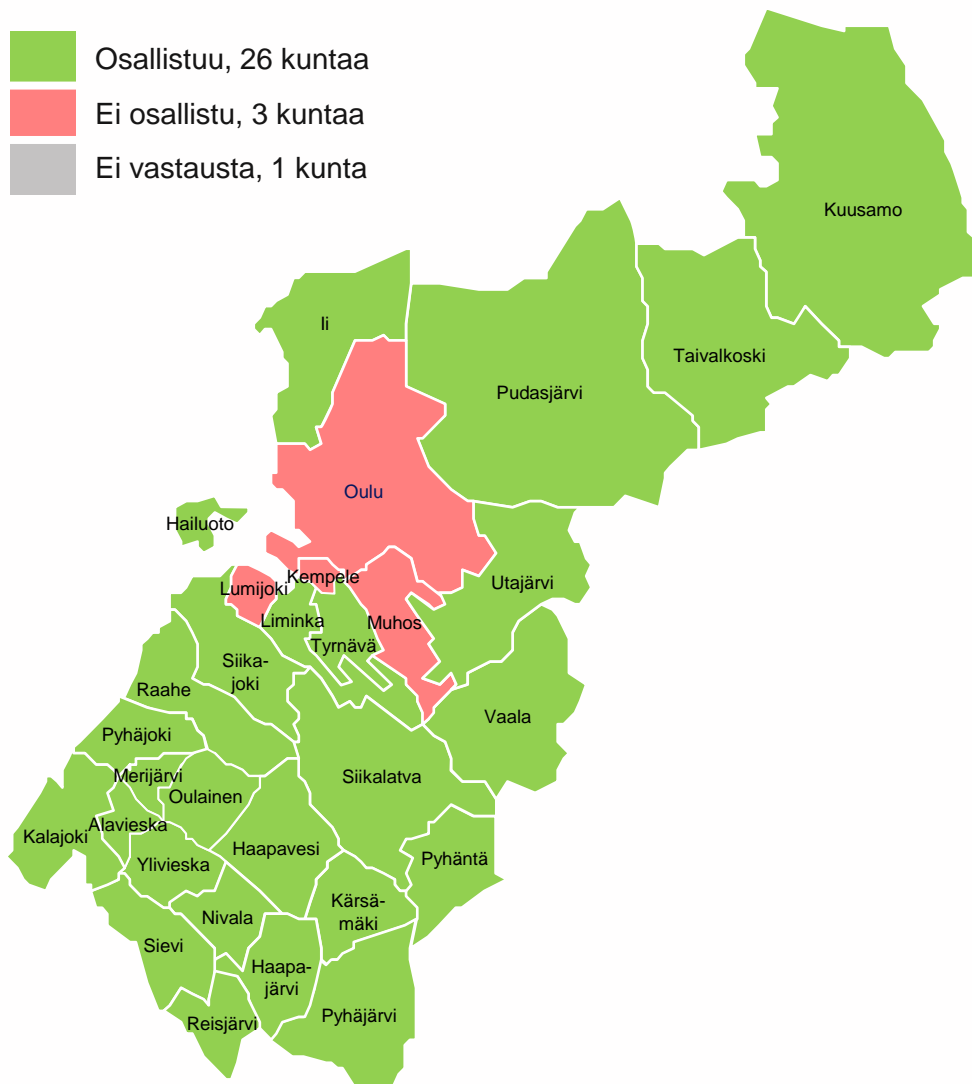
Tarkemman valmisteluprosessin hahmottelua (versio 0.2, 14.8.2024)

Valmiit hyvinvointikertomukset

- Pohde:** Maaliskuu 2025, jotta ehtii **vaikuttaa talous-arvioon**
- Kunnat:** Omien aikataulu- jensa mukaan

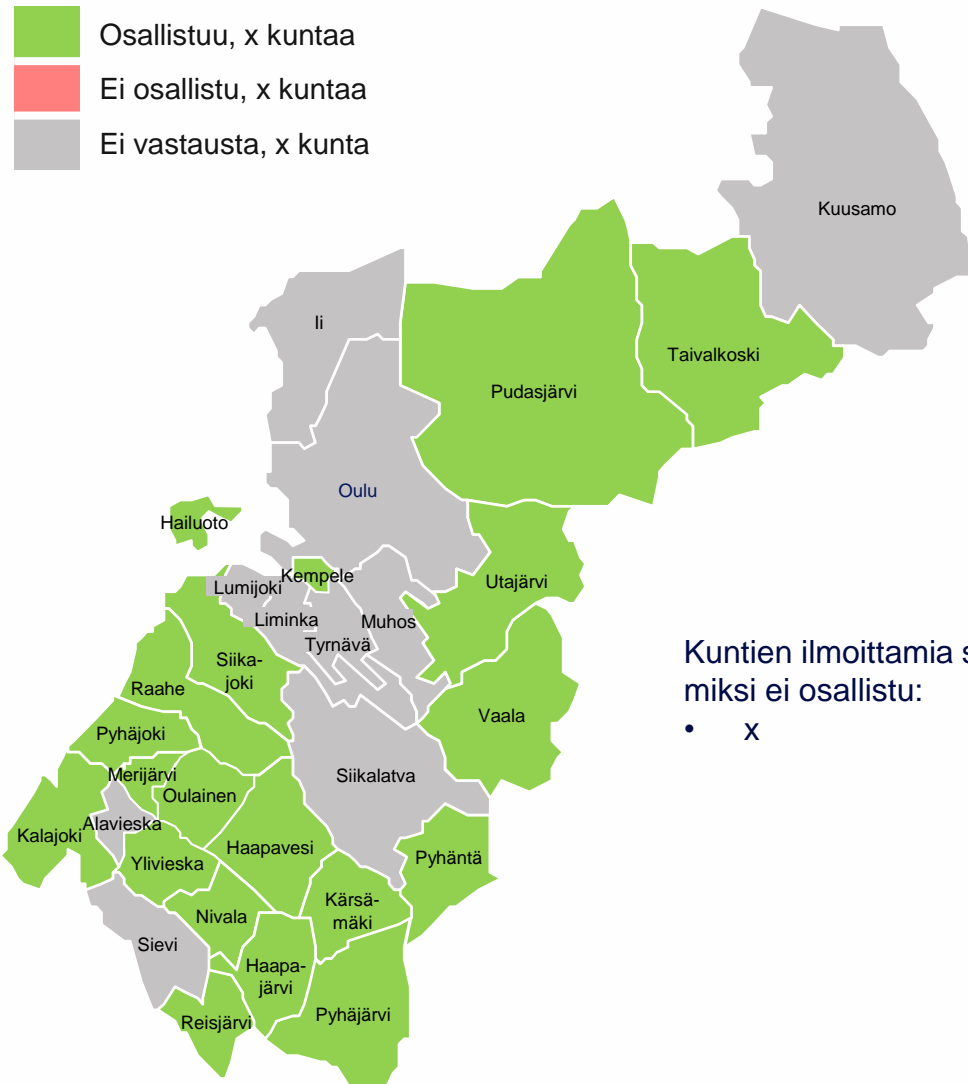
Lapset ja nuoret: ZekkiPro-tiedonkeruu lokakuussa 2024

- Diakin **ZekkiPro**-sovelluksella 7-17-vuotialta
- **Syksyn 2024 kokeilu kunnille maksuton**
  - ✓ Pohde vastaa ZekkiPro-hankinnan kustannuksista
- Tiedonkeruu käytännössä:
  - ✓ Luokat 1-3: kotona vanhempien kanssa
  - ✓ Luokat 4-9 ja lukiot: oppitunneilla
  - ✓ Ammattikoulut: ?
-

Aikuiset: Minun arkeni ja elämäni -kysely

lokakuussa 2024 (kuntien ilmoittautumisen deadline 23.8.)

Kuntien ilmoittamia syitä siihen, miksi ei osallistuu:

- X

- 18 vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat asukkaat
- Webropol-kysely
- Yhteinen suunnittelu, viestintä ja toteutus

Asukasryhmät, jotka eivät koe tulevansa riittävästi kuulluksi: Ilmiöasemat

Näin järjestät tulevaisuuskeskustelun omassa toimipisteessäsi

1.

VALMISTAUTUMINEN

- Kerää tiimi
- Valitse ajankohta ja kutsu osallistujat
- Valitse tila
- Valitse miten näytät osallistujille videon
- Tulosta flaijeri osallistujille
- Kirjurille: Kopioi itsellesi keskustelun raportointipohja
- Valmistele kahvit tai muu tarjottava

s.5

2.

KESKUSTELUN VETÄMINEN

- Keskusteluun valmistautuminen ja lämmittely
- Keskustelu
- Lopetus
- Ohjeita fasilitaattoreille
- Ohjeita kirjurille

s.6

3.

LOPUKSI JA YHTEYSTIEDOT

Kiitokset ja keneen ottaa yhteyttä jos tulee lisäkysymyksiä.

s.11

LIITTEET

Kutsu

Flaijeri

Video

- Valmis Diakonissalaitoksen malli, jonka avulla keräämme hyvinvointitietoa niiltä ihmisiltä, jotka **harvoin pääsevät tulevaisuuskeskustelussa ääneen** ([linkki](#))
- Mahdollisia kohderyhmiä esimerkiksi: vammaiset ja pitkäaikaissairaat, seksuaalivähemmistöt, maahanmuuttajat ja vieraskieliset, rikostaustaiset, asunnottomat, pitkäaikaistyöttömät, digittömät ikääntyvät...
- **Pohde haastaa kunnat, järjestöt ja seurakunnat ilmiöasemien toteutukseen**
  - Yhteinen perehdytys ja työpaja
  - Tulosten raportointi Webropolin kautta
- YOH-tiimiltä tarkempi ehdotus hyvinvointijohtamisen katsaukseen 27.8.

Asukasryhmät, jotka eivät koe tulevansa riittävästi kuulluksi: Meidän arkemme ja elämämme -kysely

- Järjestöjen edustajille tarkoitettu Webropol-kysely

Neljä maakunnallista hyvinvointitiedon tulkintatyöpajaa

- Teams, 6 h (hyvä tauotus)
- Jaottelu elämänkaarittain:
  1. Aasukkaat yleensä
  2. Nuoret aikuiset ja työikäiset
  3. Ikäihmiset
  4. Lapset ja nuoret
- Hyvinvoinnin osa-alueet (teemat) käsitellään kunkin työpajan aikana

ELÄMÄNTILANTEEN KUVAAJAT

3

Teemojen huomiointi:

- Hyvinvointikäsityksen teemat luokiteltaisiin ym. neljään kategoriaan?
- Asiantuntijat alustaisivat kussakin kategoriassa ennen yhteistä keskustelua?
- Samat asiantuntijat kirjoittaisivat keskustelun pohjalta hyvinvointikertomukseen tekstit?

Kysymys 2: Miten kunnat ja alueet huomioidaan kertomuksessa?

Liite 2. Tutustu kuntien hyvinvointikertomuksiin ja hyvinvointisuunnitelmiin

Voit avata kunnan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman, kun painat kunnan nimeä oikealla olevalta listalta.

Haapajärven, Oulun, Siikajoen ja Ylivieskan kohdalla paina kunnan nimen alla olevaa linkkiä.

[Alavieska](#)

[Haapajärvi
suunnitelma, kertomus](#)

[Haapavesi](#)

[Ii](#)

[Kalajoki](#)

[Kempele](#)

[Kuusamo](#)

[Kärsämäki](#)

[Liminka](#)

[Lumijoki](#)

[Muhos](#)

[Nivala](#)

[Oulainen](#)

[Oulu
suunnitelma, kertomus](#)

[Pudasjärvi](#)

[Pyhäjärvi](#)

[Pyhäntä](#)

[Raahe](#)

[Reisjärvi](#)

[Sievi](#)

[Siikajoki
suunnitelma, kertomus](#)

[Taivalkoski](#)

[Tyrnävä](#)

[Utajärvi](#)

[Vaala](#)

[Ylivieska
suunnitelma, kertomus](#)

Asukkaiden hyvinvointi:

Nämä asiat kunnat haluavat säilyttää (ei selkokielellä)

Koillismaa (Kuusamo, Taivalkoski)

1. Kuntalaisilla on saatavilla toimivat **peruspalvelut**
2. Kuntalaiset kokevat arjen **turvalliseksi**
3. Kuntalaisilla on mahdollisuus liikkua ja nauttia puhtaasta **luonnosta**
4. Kuntalaisilla on hyvät, edulliset ja matalankynnyksen **liikunta- ja harrastusmahdollisuudet**
5. Kuntalaisten hyvinvointia parannetaan **investoimalla** tulevaisuuteen

Oulu

1. Asukkailla on monipuoliset **asumisen ja arkiliikunnan mahdollisuudet, hyvät viherverkostot ja helppo pääsy virkistysalueille**
2. Asukkailla on **mielekäästä tekemistä**, koska heillä on hyvät mahdollisuudet harrastaa ja viettää vapaa-aikaa
3. Asukkaat saavat laadukasta **koulutusta ja opetusta** varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka
4. Suurin osa oululaisista kokee voivansa hyvin. Moni elää nykyisin terveellisemmin kuin aiemmin. **Rakennamme hyvinvointia yhdessä** järjestöjen, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa.
5. Oulussa on monipuolinen ja kasvava **työpaikkojen määrä**. Työnantajat saavat **hyvinvoivia työntekijöitä**.

Oulunkaari (Ii, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala)

1. Lapsilla, nuorilla ja lapsiperheillä on toimivat ja maksuttomat / edulliset **lähipalvelut**. Lasten tuen polku on käytössä, ja kaikki haluavat kehittää sitä.
2. Kunnissa on laadukkaat ja hyvät **työllisyyspalvelut**
3. Asukkailla on hyvät mahdollisuudet **osallistua ja vaikuttaa**. Osassa kuntia **kulttuurihyvinvointi** on näkyvä osa kuntalaisten arkea.
4. Kunnissa on **toimiva yhteistyö** sote-palvelujen, kunnan sekä järjestöjen välillä. Toiminta on vireää ja tarjolla on matalan kynnyksen maksutonta toimintaa eri ikäryhmille.
5. Oulunkaarella on **vireä ja aktiivinen senioriväestö**. Senioriväestön toimintakykyä aktiivisesti tuetaan.

Rannikko (Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki)

1. Useimmat asukkaat kokevat arkensa **turvalliseksi**
2. Lapsille ja nuorille on tarjolla **harrastustoimintaa**
3. Asukkaiden välillä on paljon yhteenkuuluvuuden tunnetta eli **yhteisöllisyyttä**
4. Yhdistyksillä, kansalaisjärjestöillä ja muilla yhteisöillä on **paljon toimintaa**
5. Asukkailla on **hyvä suhde luontoon**

Lakeus (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä)

1. Asukkailla on saatavilla hyvät ja saavutettavat **peruspalvelut**
2. **Aktiiviset asukkaat, järjestöt ja yritykset** tekevät kunnista yhteisöllisiä ja elinvoimaisia
3. Asukkaat voivat monipuolisesti hyödyntää **luonnon hyvinvointivaikutuksia** (luontoliikunta, reitistöt, lähiruoka)
4. Asukkailla on **turvallinen** asuinympäristö
5. Osassa kuntia on monipuoliset **koulutus-, harrastus- ja liikuntamahdollisuudet**

Eteläinen (Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Nivala, Oulainen, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Sievi, Siikalatva, Ylivieska)

1. Ihmiset kokevat asuinympäristön **turvalliseksi**
2. Pienten kuntien ja kylien **aktiiviset asukkaat** vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta
3. Asukkaille on tarjolla edullisia ja ilmaisia **harrastusmahdollisuuksia** kunnissa. Kaikilla on mahdollisuus harrastamiseen.
4. Alueella on paljon avoimia **työpaikkoja**

Asukkaiden hyvinvointi: Näitä asioita kunnat haluavat muuttaa (ei selkokielellä)

Koillismaa (Kuusamo, Taivalkoski)

1. Pienet tulot ja työttömyys aiheuttavat kuntalaisille haasteita **toimeentuloon** ja arjen kuluista selviämiseen.
2. Kuntalaisten **palvelut vähenevät, etäännyvät ja saatavuus heikkenee**
3. Kunnan **väkiluku vähenee** ja ikääntyvien määrä kasvaa
4. **Pitkät etäisyydet, mobiiliyhteydet ja teiden kunto** vaikeuttavat kuntalaisten arkea
5. Moni asukas **syрjättyy** ja voi huonosti

Oulu

1. **Yksinäisiä** asukkaita on aiempaa enemmän. Asukkaat tuntevat aiempaa vähemmän yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunnetta.
2. Asukkailla on aiempaa enemmän **mielialan ongelmia**. Heidän on vaikea saada apua ja palveluja ongelmiinsa.
3. Asukasryhmien väliset **hyvinvointierot** ovat edelleen suuret. Toimenpiteet eivät kohdistu heille, jotka hyötyisivät niistä eniten.
4. **Työttömiä** ja erityisesti nuoria työttömiä on edelleen paljon. Ouluun muuttaa työttömiä nuoria ympäröivistä kunnista. He tarvitsevat usein raskaita palveluja.
5. Oululaisilla on **paljon sairauksia**, minkä takia moni jää nuorena eläkkeelle. Aiempaa useampi kokee työkykynsä heikentyneeksi.

Oulunkaari (Ii, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala)

1. Osalla lapsista ja nuorista on **psykkistä ja fyysistä pahoinvointia**, johon he tarvitsevat vahvempaa varhaista ja erityistä tukea
2. **Syrjäytyminen ja yksinäisyys** ovat lisääntyneet eri ikäryhmissä. Rahat eivät riitä arjen kuluihin.
3. Moni sairastaa **kansansairauksia** ja osalla on huonot elintavat (päteet, liikkumattomuus)
4. Sote-palvelujen asiantuntijoilta ei saada riittävästi tukea kuntalaisten **ennalta-ehkäisevien palvelujen** järjestämiseen
5. Perheillä ei ole riittävästi konkreettista tukea ja **apua perheiden arjessa**

Rannikko (Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki)

1. Lasten ja nuorten on vaikea saada **erityispalveluja**
2. Moni nuori ja ikäihminen on **yksinäinen**
3. **Työkyvyttömyyseläkkeellä olevia nuoria** on paljon
4. **Avun ja palvelujen saaminen mielenterveyden ongelmassa** on vaikeaa
5. **Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä** on huolestuttava

Lakeus (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä)

1. Lapsiperheiden, lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt. Nuorilla on **mielenterveysongelmia**.
2. Ikääntyvä väestö kokee **yksinäisyyttä**.
3. Nuorilla on vaikeuksia kiinnittyä työelämään. Osalla työttömistä **työttömyys** jatkuu, vaikka heitä autetaan saamaan työtä.
4. **Liikuntapaikat ja -tilat** vaativat jatkuvaa ylläpitoa ja investointeja
5. Kuntien rahatilanne on epävarma. Aiemmat keinot parantaa kuntalaisten hyvinvointia eivät ehkä toimi enää. **Yhteistyötä** ei vielä tehdä riittävästi (verkostoissa ja hyvinvointialueen kanssa).

Eteläinen (Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Nivala, Oulainen, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Sievi, Siikalatva, Ylivieska)

1. **Mielen hyvinvointi** koetaan huonoksi ja moni on yksinäinen. Mielenterveyspalveluihin on vaikea päästä.
2. **Tietoa terveyspalveluista** on vaikea löytää. Sähköisten palveluiden käyttäminen on monille vaikeaa.
3. **Hoitoon on vaikea päästä**. Hoitojonot ovat pitkät. Päivystykselliset terveyspalvelut ovat kaukana erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin.
4. Monilla **rahat eivät riitä** arjen kuluihin.
5. Kunnissa syntyy **vähemmän lapsia** kuin ennen. Työikäisten määrä vähenee.

Sanna Salmela

Hyvinvoinnin edistämisen päällikkö

etunimi.sukunimi@pohde.fi

puh. 040 5890 132

<https://pohde.fi/tietoa-meista/yhteistyö-ja-kumppanit/hyvinvointityö/hyvinvoinnin-edistaminen/>